

Specialist bij
ongewenste zwangerschap
en afstammingsvragen

Oddanie dziecka do adopcji

Een kind afstaan ter adoptie

Ben je zwanger of ben je net bevallen en zie je geen mogelijkheden om zelf voor je kind te zorgen? Dan kun je overwegen om je kind af te staan ter adoptie. Je kind krijgt andere ouders en jij geeft je rechten op. Dit is een ingrijpend besluit.

Bij de procedure rond afstand ter adoptie zijn verschillende instanties betrokken en er moet veel geregeld worden. Fiom begeleidt vrouwen die afstand ter adoptie overwegen bij het doorlopen van alle stappen. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

Wat is het doen van afstand ter adoptie van je kind

Als je je kind afstaat ter adoptie worden alle juridische banden tussen jullie verbroken. Je kind wordt het juridisch eigen kind van de adoptieouders, met alle rechten en plichten die daarbij horen. Je hebt geen ouderlijk gezag meer over je kind en hij of zij krijgt de achternaam van de adoptieouders.

Je kind afstaan ter adoptie heeft grote gevolgen, deze beslissing neem je niet zomaar. Daarom is er een bedenktijd ingesteld van drie maanden na de bevalling. In deze periode kan een Fiom-hulpverlener jou begeleiden bij het maken van een keuze waar jij achter staat. Fiom heeft overzicht over de procedure, kan je informeren en opkomen voor jouw belangen.

Instanties die betrokken zijn bij een voornemen tot afstand ter adoptie

- Raad voor de Kinderbescherming: is verantwoordelijk voor de juridische afhandeling van de procedure en legt verantwoording af aan de rechtbank.
- Jeugdbescherming: krijgt de (voorlopige) voogdij en plaatst je kind in een tijdelijk pleeggezin.
- Fiom: steunt de moeder¹ (ouders) in haar keuzeprocess en komt op voor haar belangen naar andere instanties toe. Fiom rapporteert hierover aan de Raad voor de Kinderbescherming.

De hulp van Fiom is niet verplicht. Het contact met de Raad voor de Kinderbescherming wel. De Raad heeft namelijk de juridische verantwoordelijkheid voor deze procedure en legt verantwoording af aan de kinderrechtster die bepaalt of de afstand ter adoptie kan doorgaan.

Fiom kan jou helpen om de procedure in Nederland goed af te ronden, voor jezelf maar ook voor je kind. Indien je tijdens de procedure terugkeert naar Polen en geen contact meer hebt met de Raad of met Fiom, dan zal de Raad mogelijk contact opnemen met de Poolse instanties om de procedure goed af te kunnen ronden.

De belangrijkste stappen van de procedure

Voor of rond de bevalling

- Als je je aanmeldt, heb je zo snel mogelijk een gesprek met een hulpverlener van Fiom. Deze kijkt met jou naar je situatie en geeft je informatie over afstand ter adoptie en de alternatieven.
- Overweeg je inderdaad afstand ter adoptie dan doet Fiom een vooraankondiging van je voornemen bij de Raad voor de Kinderbescherming, zodat ze alvast een tijdelijk pleeggezin kunnen inschakelen die de eerste 3 maanden na de bevalling voor je kind gaat zorgen.

¹ Vanwege de leesbaarheid en omdat de biologische vader van het kind vaak niet betrokken is bij de besluitvorming spreken we meestal van 'je' en 'de vrouw', in plaats van 'jullie' en 'de afstandsouders'. Zie voor verdere toelichting het kopje 'De biologische vader'.

Na de bevalling

- Als je vlak na de bevalling nog steeds denkt dat afstand ter adoptie het beste is geeft Fiom de geboorte van je kind door aan de Raad voor de Kinderbescherming.
- Omdat je niet zelf voor je kind gaat zorgen, vraagt de Raad aan de Rechtbank om het gezag over je kind te regelen. Een rechter wijst in de meeste gevallen het gezag toe aan een voogd van een jeugdzorginstelling, die daarmee de zeggenschap krijgt over je kind.
- De voogd plaatst je kind zo snel mogelijk na de geboorte voor drie maanden in een tijdelijk pleeggezin.
- Jij hebt in die drie maanden bedenktijd. Je kunt in overleg met Fiom en de voogd je kind bezoeken als je dat wilt.
- Zelf kun je hulp en begeleiding krijgen van Fiom, net als de vader als hij erbij betrokken is.

Drie maanden na de bevalling

- Als je aan het einde van die drie maanden definitief besluit je kind af te staan ter adoptie, gaat je kind van het tijdelijke pleeggezin naar de mensen die het willen adopteren, de aspirant-adoptieouders. Je ondertekent via Fiom een verklaring, de afstandsverklaring.
- Kies je voor een pleeggezin dan gaat je kind naar vaste pleegouders. 'Zie 'Pleeggezin als alternatief voor afstand doen' (blz. 5)
- Besluit je tijdens de bedenktijd dat je toch zelf voor je kind wilt zorgen, dan worden de Raad voor de Kinderbescherming en de rechter ingelicht. Als zij akkoord gaan worden jij en je kind zo snel mogelijk weer bij elkaar gebracht.

Een jaar en drie maanden na de bevalling

- De aspirant-adoptieouders kunnen als ze een jaar voor het kind hebben gezorgd bij de rechter de adoptie aanvragen. Als de rechter hierin toestemt, worden zij de juridische ouders en krijgt je kind hun achternaam. Jij wordt op de hoogte gebracht en gevraagd of je er nog steeds achter staat.
- Als je in het jaar vóór de adoptie door de rechter wordt uitgesproken van gedachten verandert en je kind terug wilt, dan zal de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek doen. Zij schrijft een advies aan de Rechtbank over wat er het beste kan gebeuren en de rechter beslist. Het belang van het kind staat hierbij centraal.

Belangrijke informatie

De volgende informatie hebben de begeleidende instanties minimaal van jou nodig:

- Jouw motivatie voor het afstaan van je kind ter adoptie; welke omstandigheden spelen een rol.
- Jouw handtekening op de afstandsverklaring; deze moet aan het eind van de drie maanden bedenktijd ondertekend worden.
- Jouw wensen voor het adoptiegezin: bijvoorbeeld over het geloof, of er meer kinderen in het gezin zijn, opleidingsniveau, samenstelling ouderpaar etc.
- Informatie voor je kind: een beschrijving van jouzelf, hobby's, erfelijke ziektes in de familie, foto, jouw gezin van herkomst, informatie over de biologische vader van het kind.
- Na ongeveer 15 maanden wil de rechter weten of je nog steeds akkoord bent met de adoptie, zodat tijdens een rechtszitting je kind definitief geadopteerd kan worden in het gezin waar het al geplaatst is.

Wil je dat je kind wettelijk geadopteerd wordt, zorg dan dat in ieder geval bovenstaande informatie bekend is bij Fiom of bij de Raad en dat je verblijfsplaats tot minimaal 15 maanden na de geboorte juist geregistreerd staat bij de instanties.

Nadere toelichting afstandsprocedure

Hoe gaat de procedure in zijn werk?

Tijdens de zwangerschap

Als je je tijdens de zwangerschap aanmeldt bij Fiom heb je zo snel mogelijk een gesprek met een hulpverlener. Deze hulpverlener kijkt samen met jou naar de situatie en geeft informatie over afstand ter adoptie en de alternatieven. Als het mogelijk is wordt de biologische vader hier ook bij betrokken.

Na de geboorte - drie maanden bedenktijd

Als je er na de bevalling nog steeds over denkt afstand te doen, gaat je kind zo snel mogelijk na de geboorte eerst naar een tijdelijk pleeggezin. Jij kunt dan bijkomen van de bevalling en hebt tijd om na te denken.

In de drie maanden bedenktijd kan jij je kind bezoeken als je dat wilt. Ook heb je in die tijd, alleen of samen met de biologische vader, gesprekken met een Fiom-hulpverlener. Deze gesprekken zijn niet verplicht, maar als je in contact blijft, kan Fiom jouw belangen behartigen bij de diverse instanties die betrokken zijn bij de procedure. Ook kan Fiom dienen als postadres zodat er zo min mogelijk post over deze procedure bij jou thuis komt.

Soms is het duidelijk dat je echt afstand wilt doen en heb je geen twijfels. Soms weet je het (nog) niet zeker. In de periode dat je kind in het tijdelijk pleeggezin verblijft, kan jij met steun van Fiom nadenken over je voornemen om afstand te doen:

- Hoe voelt het dat je (misschien) de zorg voor je kind definitief uit handen gaat geven?
- Is het anders nu de bevalling voorbij is?
- Ben je op de hoogte van alle alternatieven?

In de loop van de drie maanden na de bevalling geef je aan of je daadwerkelijk afstand wilt doen ter adoptie. Besluit je tijdens de bedenktijd dat je toch zelf voor je kind wilt zorgen, dan wordt de Raad voor de Kinderbescherming ingelicht. Als zij akkoord gaat, worden jij en je kind zo snel mogelijk weer bij elkaar gebracht.

Na je keuze voor afstand ter adoptie

Heb je besloten om je kind af te staan ter adoptie, dan gaat het zo snel mogelijk naar mensen die het willen adopteren. De Fiom-hulpverlener overlegt met jou wat je wensen en voorkeuren zijn voor een adoptiegezin. Bijvoorbeeld over de leeftijd van de ouders, hun geloofsovertuiging, etnische afkomst, of het gezin wel of geen andere kinderen heeft en de samenstelling van deze adoptieouders (man/vrouw, man/man, vrouw/vrouw).

Wanneer de adoptieouders één jaar voor je kind hebben gezorgd, kunnen ze de adoptie over je kind officieel aanvragen. Dit gebeurt via de rechtbank. In die periode zal de rechter ook van jou willen weten of je er nog steeds achter staat. Op het moment dat de rechter de adoptie uitspreekt, is je

kind dus minimaal een jaar en drie maanden oud. Jij bent dan 'afstandsmoeder' (dit is de term die wordt gebruikt voor moeders die hun kind hebben afgestaan) en de adoptieouders zijn officieel 'adoptieouders' geworden. Jouw juridische banden met je kind zijn verbroken: het krijgt de achternaam van zijn adoptieouders en is helemaal opgenomen in hun gezin. Jij hebt geen rechten meer op je kind.

Wat als je vóór de adoptie door de rechter wordt uitgesproken van gedachten verandert en je kind terug wilt?

Dan zal de Raad voor de Kinderbescherming je situatie onderzoeken en een advies schrijven aan de Rechtbank over wat er het beste kan gebeuren. De rechter beslist. Hierbij staat het belang van het kind centraal.

Als je nog geen 18 jaar bent

De instanties die betrokken zijn bij de afstandsprocedure hebben afgesproken dat een minderjarige ouder in principe geen afstand ter adoptie kan doen. Als een minderjarige ouder niet zelf voor het kind kunt zorgen, wordt de baby in een pleeggezin geplaatst. Dit geeft de ouder(s) meer ruimte om contact te houden met het kind en eventueel terug te komen op de beslissing.

Als je de Poolse nationaliteit hebt

Voor vrouwen met de Poolse nationaliteit is de afstandsprocedure op veel punten hetzelfde als voor Nederlandse vrouwen. Een verschil is wel dat de Raad voor de Kinderbescherming mogelijk contact opneemt met bepaalde instanties in Polen. Dit heeft meestal tot gevolg dat alles langer duurt, maar het levert tot nu toe geen belemmering op voor de uiteindelijke adoptie.

Informatie over je kind

Als je je kind ter adoptie afstaat, geef je al je rechten ten aanzien van het kind op. De Fiom-hulpverlener bespreekt met je of je contact wilt houden en op welke manier. Er kan bijvoorbeeld een afspraak met de adoptieouders gemaakt worden dat je ieder jaar informatie ontvangt, zoals een brief en/of foto's. Op deze manier contact met elkaar houden kan, zolang beide partijen het willen, door Fiom worden georganiseerd. Hier is de medewerking van de adoptieouders voor nodig, want zij zijn na de adoptie de juridische ouders en nemen dus de beslissingen.

Het komt ook weleens voor dat een afstandsmoeder haar kind na de adoptie af en toe ziet. Maar als je nu al weet dat je je kind wilt blijven zien, is het misschien beter om een andere keuze te maken.

Pleeggezin als alternatief voor afstand doen

Kun je zelf niet voor je kind zorgen maar vind je afstand ter adoptie een te grote stap? Dan kan je ook kiezen voor een pleeggezin. Bij een pleegplaatsing blijf jij de juridische moeder. Wie het ouderlijk gezag krijgt kan verschillen. Dit hangt af van de omstandigheden. Soms behoud jijzelf het gezag of een deel ervan, soms gaat het naar de pleegouders. De hulpverlener van Fiom kan hier meer over vertellen.

Er zijn twee soorten pleeggezinnen:

- Een tijdelijk pleeggezin: zorgt tijdelijk voor je kind tot je het zelf kunt overnemen.
- Een vast pleeggezin: zorgt in principe voor je kind totdat het volwassen is. Als je wilt, kan gekeken worden of er een plaatsing binnen jouw familie of netwerk mogelijk is.

Meestal wordt gekozen voor een vaste pleegplaatsing als iemand zelf geen mogelijkheden ziet om haar kind groot te brengen, maar toch graag contact wil houden. De laatste jaren maken steeds meer vrouwen deze keuze.

Hoe ziet een plaatsing in een vast pleeggezin eruit?

Je kind wordt opgevangen door een pleeggezin waar het in principe kan blijven tot het volwassen is. Jij houdt als moeder (en eventueel vader) contact, zolang dit goed is voor alle partijen. Een voordeel hiervan is dat je zicht houdt op je kind, een band met hem of haar kunt opbouwen en niet de pijn van een definitieve scheiding ervaart. Voordeel voor je kind kan zijn dat het opgroeit in een vast gezin en daarnaast jou leert kennen en een beeld heeft van de familie van wie hij afstamt.

Er zijn ook nadelen. Je kunt van tevoren niet weten hoe het contact verloopt. Het kan zijn dat je het moeilijk vindt je kind af en toe te zien. Of dat je kind er niet goed mee kan omgaan. Afhankelijk daarvan zal de bezoeksregeling bijgesteld worden in het belang van het kind.

Fiom kan je meer vertellen over pleegplaatsing als alternatief voor adoptie en samen met jou onderzoeken wat het beste past bij jouw situatie.

Geheimhouding

Is het belangrijk voor je om de zwangerschap, de bevalling en het afstaan van je kind geheim te houden tegenover je omgeving? Dit kun je bespreken met de Fiom-hulpverlener. Als het belang van geheimhouding duidelijk is, onderneemt Fiom actie om te zorgen dat jouw persoonlijke gegevens zo goed mogelijk geheim blijven voor derden. Zo kan bijvoorbeeld voorkomen worden dat je na de bevalling post over het hielprikje van je kind op je huisadres krijgt. Ook kan de hulpverlener aan de Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtbank vragen post over de adoptieprocedure naar Fiom te sturen. Fiom brengt jou daar dan weer van op de hoogte.

Belangrijk te weten is dat Fiom zich houdt aan de Wet bescherming persoonsgegevens². Dit betekent dat de Fiom-hulpverlener geheimhoudingsplicht heeft en jouw gegevens niet zomaar doorgeeft aan derden zonder jouw toestemming.

Is de geheimhouding echt van levensbelang? Geef dat dan duidelijk aan, zodat Fiom zo snel mogelijk maatregelen kan nemen.

De biologische vader

De verwekker, dus biologische vader van het kind, heeft volgens de wet recht op inspraak bij de besluitvorming en is er de laatste jaren steeds vaker bij betrokken. Toch kan dat niet altijd. Soms wil een vrouw niet dat hij op de hoogte is van de zwangerschap. Er kan sprake zijn van geweld of bedreiging. De vrouw kan ook zwanger zijn van een ander dan de partner.

Het er wel of niet bij betrekken van de biologische vader is een belangrijk onderwerp van gesprek tijdens de drie maanden bedenktijd. Altijd zal de afweging gemaakt moeten worden welk belang waarmee gediend wordt en wat de beste stappen zijn.

De rechten en plichten van de biologische vader hangen af van de situatie. Als je meer wilt weten over hoe het in jouw situatie precies zit, neem dan contact op met Fiom.

Contact in de toekomst

Kinderen die afgestaan en geadopteerd zijn kunnen vragen hebben over hun afkomst. Velen willen weten waar ze vandaan komen. Je moet er rekening mee houden dat je kind, als het wat ouder is,

² Dit is een wet waarin regels staan over het rechtmatig omgaan met persoonsgegevens.

naar je kan gaan zoeken. Fiom begeleidt zulke zoekacties. Mocht er sprake zijn van een gevaarlijke situatie rond je zwangerschap en dus van noodzakelijke geheimhouding, dan zullen de adoptieouders en je kind hiervan op de hoogte gesteld worden. Bij een eventuele zoekactie kan dan zeer voorzichtig te werk gegaan worden. Mogelijk wordt er zelfs van afgezien vanwege het gevaar.

Uiteenlopende gevoelens

Bij een voornemen tot afstand ter adoptie kan er veel loskomen. Je kunt gevoelens van twijfel, verdriet, schaamte en onmacht hebben of opluchting voelen. Deze gevoelens kun je misschien niet altijd begrijpen, zeker niet wanneer ze elkaar tegenspreken. Toch zijn het normale gevoelens die erbij horen.

- *Twijfel*

Sommige vrouwen blijven lang twijfelen. Maar twijfel betekent niet dat je geen keuze kunt maken. Je kunt vinden dat je het beste gekozen hebt, maar met pijn in je hart. Misschien sta je met je hoofd wel achter je besluit, maar met je gevoel niet. Er blijft dan een stukje in je dat denkt: 'wat als...'. Of je blijft fantaseren over hoe het anders kan of had gekund.

- *Verdriet*

Bijna niemand doet makkelijke afstand ter adoptie, zonder verdriet. Je wilt deze keuze helemaal niet hoeven maken. Je had helemaal niet zwanger willen zijn en vindt het heel verdrietig dat je dit moet besluiten. Sommigen verwoorden dit als volgt: 'Het is toch je eigen kind, je eigen vlees en bloed, dat je bij anderen laat opgroeien.' Het besef dat je kind niet meer bij je hoort, kan veel oproepen. Er is door de geboorte een band ontstaan tussen jou en je kind; jij bent de biologische ouder. De afstand ter adoptie kan je een gevoel van verlies geven omdat je jouw kind niet zelf opvoedt.

- *Schaamte/schuldgevoel*

Ook kunnen vrouwen last hebben van schaamte of schuldgevoel. Ze schamen zich dat ze zwanger geworden zijn en voelen zich schuldig naar hun kindje of naar hun omgeving. Sommigen vertellen het daarom niet aan belangrijke mensen in hun leven. Je kunt het gevoel hebben dat je in een isolement terecht komt omdat je het moeilijk vindt om er met anderen over te praten. Als niemand weet van de afstand ter adoptie kan dat moeilijk zijn voor je.

- *Angst*

Soms zit je in een bedreigende situatie en zie je geen andere uitweg dan afstand doen. Je hebt bijvoorbeeld te maken met geweld of met de dreiging van eerwraak. Je kunt ook bang zijn voor veroordeling of uitstoting. Angst kan nog lang na je besluit aanwezig blijven, omdat je bang bent dat je geheim alsnog uitkomt.

- *Opluchting*

Het kan ook zijn dat je vooral opluchting voelt, omdat je met je besluit het beste voor hebt met je kind. Er zijn vrouwen die geen band voelen met hun kind en weinig emoties ervaren. Zij zijn opgelucht dat ze hun leven weer op kunnen pakken zonder kind.

In gesprekken met Fiom voor en na de bevalling, wordt aandacht aan deze gevoelens besteed.

Wil je meer informatie?

Neem dan contact met ons op via 088 1264900 of kijk op fiom.nl.

Domicilieverklaring – (Poolse vertaling voor domicilieverklaring)

In deze verklaring bevestigt ondergetekende dat de post ten behoeve van de afstandsprocedure naar Fiom dient te worden gestuurd.

(en hieronder de Poolse vertaling van bovenstaande zin).

Ondergetekende:
geboren op :

verklaart hierbij dat zij domicilie

kiest bij:

Stichting Fiom
Kruisstraat 1
5211 DT 's-Hertogenbosch

Aldus getekend te /, 2018

_____ (handtekening)

Getekend in het bijzijn van,

Senior specialist hulpverlening Stichting Fiom